

Szakvélemény

a Garay család birtokában lévő II. Ferdinánd magyar király által kiadott címeres nemesi oklevélről

A középkori és közvetlenül a mohácsi vész után kiadott diplomák száma igen csekély, pusztulások okát a magyar történelem viharos századaiban kell keresnünk.

A XVII. századtól kezdve az oklevélkiadások száma megnő, mégpedig párhuzamosan úgy a magyar királyok, mint az erdélyi fejedelmek részéről.

A középkorból az 1600. évig terjedően 487 címeres levél található a Magyar Országos Levéltárban 63 címerrajzzal, majd 1601-től-1657-ig 1070 darab található 129 címerrajzzal. Ezekből a magyarországi címeres levelekre 1055, a külföldiekre 15 db. esik. A Catalogus Bibliothecae Musei Nat. Hungarici. II. Litterae Armales. Vol. 3. Bp. 1937. (Leírta: Dr. Áldásy Antal., szerkesztette Dr. Czobor Alfréd) (anyaga később átadva a Magyar Országos Levéltárnak) közzétett leírásai között

a Garai család armálisát nem tartalmazza.

II. Ferdinánd német-római császár és magyar király (1578-1637) Bethlen Gábor erdélyi fejedelem halálának évében

Garay Bertalannak (Garay Máté és Boros Anna fiának) 1629-ben, Bécsben kiadott latin nyelvű diplomájában a haza szolgálatában tett hősiek érdemeiért nemességet és címet adományoz.

Az általunk megkeresett szakemberek (Magyar Országos Levéltár, Országos Széchényi Könyvtár, Magyar Nemzeti Múzeum) a bemutatott fényképdokumentáció alapján egyöntetűen azt a véleményt fogalmazták meg, hogy a Garay család birtokában lévő címeres levél ritkaság, védett, nemzeti értéket képvisel.

A Királyi Könyvekben (Liber Regius) sem szereplő, pergamenre írott, és heraldikailag hibátlan és magánkézben lévő diploma ily módon országos ritkaság is.

A Magyar Országos Levéltár főrestaurátora a XVII. százai armálisról készített fényképfelvételek láttán megállapította, hogy e rendkívül rossz állapotban lévő nemzeti kincs nem vihető külföldre és az intézménynek elővásárlási joga van valamikori értékesítésekor. Leírását minél előbb el kell végezni, és biztosítani restaurálását, megfelelő körülmények között történő őrzését.

A szakember hozzáfűzte, hogy a nem megfelelő őrzése, tartása és kedvezőtlen elhelyezése miatt az oklevél állaga rendkívül romlott, penészes, szakadozott, hiányos, némely része már olvashatatlan, ezért sürgős restaurálása nem halasztható tovább, mert ellenkező esetben elpusztul, s javíthatatlanná válik.

A diploma védelméről és állagának megőrzéséről a tulajdonosnak kell gondoskodni. E célból a tulajdonjog megállapítása is szükséges.

A Pest-Pilis-Solt vármegye közgyűlésén 1629. július 4-én kihirdetett címeres levél kiállítva megfelelő körülmények után Alsónémedi nagyközség és a Garay család kultúrkincse és idegenfogalmi nevezetessége lehet, hirdetve egy nagymúltú történelmi család folytonosságát mind a mai napig.

Alsónémedi, 2013. augusztus 24.

Bálint István János tud. kut.

BÁLINT ISTVÁN JÁNOS
művelődéstörténész, történész
1184 Budapest,
Mikszáth Kálmán u. 2/c.
Adószám: 76178333-1-43